Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 708/2007 относно използването в аквакултурите на чуждоземни и неприсъстващи в района видове“,

COM(2009) 541 окончателен — 2009/0153 (CNS)

(2010/C 354/21)

Докладчик: **г-н Valerio SALVATORE**

На 11 ноември 2009 г. Съветът, в съответствие с член 37 от Договора за създаване на Европейската общност, и на 5 март 2010 г. - Европейският парламент, в съответствие с член 43(2) на ДФЕС, решиха да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

„*Предложение за регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 708/2007 относно използването в аквакултурите на чуждоземни и неприсъстващи в района видове*“

COM(2009) 541 окончателен – 2009/0153 (CNS).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 25 февруари 2010 г.

На 461-вата си пленарна сесия, проведена на 17 и 18 март 2010 г. (заседание от 17 март 2010 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 130 гласа „за“ и 3 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

1.1 Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приема промените в Регламент (ЕО) № 708/2007 относно използването в аквакултурите на чуждоземни и неприсъстващи в района видове, направени вследствие на новите научни достижения, включително резултатите от съгласуваното действие „IMPASSE“ по Шестата рамкова програма.

1.2 Комитетът споделя желанието за постигане на двойната цел, посочена в документа: да се сведе до минимум рискът, свързан с отглеждането на чуждоземни и неприсъстващи в района видове, както и да се освободят операторите в този сектор от тежките административни процедури. Бюрократичната тежест се състои в необходимостта от издаване на национални разрешителни за съоръжения за аквакултура, в които се отглеждат чуждоземни и неприсъстващи в района видове.

1.3 За тази цел гаранцията за биологичната сигурност на съоръженията е от основна важност. За нея се изисква приемането на съответните мерки: а) по време на транспортирането, б) чрез прилагането на ясно определени протоколи в приемното съоръжение за аквакултура и в) чрез спазването на необходимите процедури до момента на освобождаване на рибните продукти за потребление.

1.4 В този контекст новото определение за „затворени съоръжения за аквакултура“ е добре структурирано и съгласувано с резултатите от проекта „IMPASSE“, но изключително техническата му формулировка би могла да доведе до тълкуване, което невинаги е правилно. За да се избегнат евентуални неясноти при прилагането, би следвало в новия регламент изрично да се добави условието, че затворените съоръжения за аквакултура се считат за такива, ако се намират на сушата.

1.5 Също така в новия регламент се установява, че затворените съоръжения за аквакултура трябва да предотвратяват изпускането на отглежданите чуждоземни видове или на биологичния материал в открити води вследствие на наводнения. За тази цел следва да се определи достатъчно безопасно разстояние между горепосочените съоръжения и откритите води, в зависимост от вида, мястото и проектирането на обекта, в който се помещава съоръжението.

1.6 Предвид факта, че водата не е единственото средство, за което съществува риск от изпускане, по аналогичен начин следва да бъдат гарантирани всички системи за защита на затворените аквакултури от хищници, които са в състояние да разпространят отглежданите видове.

1.7 В заключение се споделя хипотезата, според която движения от затворени съоръжения за аквакултура в отворени съоръжения за аквакултура не се считат за обичайни. В този смисъл Комитетът предлага да се добави препоръката затворените съоръжения за аквакултура да бъдат управлявани и администрирани отделно от аквакултурите в отворени системи, когато производственият цикъл позволява това, с цел да се сведе до минимум евентуалният риск от замърсяване на водните екосистеми.

2. **Въведение**

2.1 Предвид нарастващото търсене на протеини от рибни продукти и намаляващия улов на риба вследствие на прекаленото използване на моретата и на вътрешните водни басейни, аквакултурите могат да дадат положителен принос за задоволяване на нарастващото търсене на тези храни. В действителност през последните три десетилетия беше отчетен годишен ръст от 11 % в световното производство на аквакултури (Naylor & M. Burke, 2005 г.) ([1]).

2.2 В този контекст въвеждането и отглеждането в Европа на чуждоземни и неприсъстващи в района видове са силно подкрепяни от страна на икономически и търговски интереси, които обаче трябва да се балансират с целите, свързани с опазването на екосистемите, които са потенциално уязвими спрямо неправилното извършване на тези дейности.

2.3 Въвеждането на чуждоземни видове в действителност е един от основните фактори за вредата, която човекът нанася на водните екосистеми, и е втората по важност причина (след разрушаването на местообитанията) за загубата на биологично разнообразие на световно равнище. Във всички екосистеми съществува деликатно равновесие – резултат от бавен еволюционен процес, благодарение на който всеки организъм взаимодейства със своята среда, като изгражда редица връзки с пространството, което заема, и с останалите налични организми. При това положение всеки организъм изпълнява специфична роля и заема определена екологична ниша. От значение е и ефектът от изменението на климата върху миграцията на рибните видове в различните водни среди.

2.4 Когато един чуждоземен вид навлиза в нова общност, той взаимодейства със съществуващите преди него видове и по този начин може да промени по непредвидим начин постигнатото преди това равновесие. Новите обитатели могат да ловуват местни видове и да се конкурират с тях за храна и за пространство, могат да пренесат нови паразити и други патогенни агенти от своите места на произход или да се кръстосат с местните видове.

2.5 От това следва и необходимостта да се определят основните характеристики на затворените съоръжения за аквакултура: наличие на физическа преграда между дивите и отглежданите организми, обработка на твърдите отпадъци, освобождаване от мъртвите организми по правилен начин, контрол и обработка на входните и изходните води.

3. **Общи бележки**

3.1 Рискът от изпускане на чужди и неприсъстващи в района видове от съоръженията за отглеждане се увеличава постепенно с намаляването на системите за контрол. Затворените системи, в които аквакултурите са оградени от сигурни структури, защитени с физически и химически прегради, свеждат риска от изпускане до минимум, а широките отворени системи за отглеждане предлагат най-ниско равнище на сигурност, като понякога благоприятстват дори неволно разпространението на привнесени видове в дивата околна среда.

3.2 Изчислява се, че приблизително 20 % от чуждоземните видове се отглеждат в отворени системи и по-малко от 10 % - в затворени интензивни системи, но в някои случаи (двучерупчести мекотели) живите животни се транспортират, включително на големи разстояния, за периода на пречистване както на затворените, така и на отворените съоръжения, което носи висок риск от разпространение (IMPASSE) ([2]).

3.3 Съществуващите затворени системи използват различни технологии за пречистване на входните и изходните води, като при всички има физическо разделение между аквакултурите и естествените водни екосистеми. Въпреки това, вследствие на бързото развитие на тези техники за отглеждане и на еволюцията на различните системи от аквакултури, Съветът прие регламента, който е предмет на настоящото становище.

3.4 Регламент (ЕО) № 708/2007 на Съвета създаде рамка, уреждаща аквакултурните практики, свързани с чуждите и неприсъстващите в района видове, за да се оцени и сведе до минимум възможното въздействие на тези видове върху водните местообитания. Регламентът установява разрешителен режим, който да се въведе на национално равнище.

3.5 Подобни разрешителни не се изискват в случаите, когато затворените съоръжения за аквакултура гарантират биологичната сигурност на аквакултурите. Намаляването на риска изисква предприемането на съответни мерки по време на транспортирането, прилагането на ясно определени протоколи в приемното съоръжение за аквакултура и спазването на съответни процедури до момента на освобождаване на рибните продукти за потребление.

3.6 Новото определение за „затворени съоръжения за аквакултура“ включва в достатъчна степен резултатите от действие „IMPASSE“, но към него следва да се добави изричното условие, че затворени съоръжения за аквакултура се считат за такива, ако се намират на сушата.

3.7 Комитетът споделя изцяло предвидената в новия регламент цел да се предотврати преминаването на твърди отпадъци, на отглеждани екземпляри или на части от тях в открити води. Въпреки това, с оглед на силното развитие на сектора за филтриране и пречистване на отпадъчните води, следва да се има предвид, че приоритетът, свързан с биологичната сигурност, може да се постигне чрез различни системи – физически, химически, биологични или чрез комбинация от тях.

([1]) Naylor, R. & M. Burke (2005 г.). Aquaculture and Ocean Resources: Raising Tigers of the Sea. *Annual Review of Environment and Resources*. 30, стр. 185-218.

([2]) Проект „IMPASSE“ № 44142. D1.3. Доклад 3.1. Review of risk assessment protocols associated with aquaculture, including the environmental, disease, genetic and economic issues of operations concerned with the introduction and translocation of species. (Gordon H. Copp, Esther Areikin, Abdellah Benabdelmouna, J. Robert Britton, Ian G. Cowx, Stephan Gollasch, Rodolphe E. Gozlan, Glyn Jones, Sylvie Lapègue, Paul J. Midtlyng, L. Miossec, Andy D. Nunn, Anna Occhipinti Ambrogi, S. Olenin, Edmund Peeler, Ian C. Russell, Dario Savini) - 2008 г. (стр. 14).

4. **Специфични бележки**

4.1 За да се избегне всякакъв риск от замърсяване на водните екосистеми, е необходимо да се определят подходящи мерки за мониторинг и контрол при въвеждането и транспортирането на чуждоземни и неприсъстващи в района водни видове. Това е възможно единствено чрез изготвяне, приемане и прилагане на международни кодекси за съответните практики и процедури.

4.2 Предвид факта, че водата не е единственото средство, за което съществува риск от изпускане, следва да бъдат гарантирани всички системи за защита на затворените аквакултури от хищници, най-вече от птици, които са в състояние да разпространят отглежданите животни в дивата околна среда.

4.3 Също така е желателно затворените съоръжения за аквакултура да бъдат управлявани и администрирани отделно от аквакултурите в отворени системи, с цел да се сведе до минимум евентуалният риск от замърсяване на водните екосистеми.

4.4 Комитетът споделя решението да се повери на държавите-членки отговорността за редовно актуализиране на публикувания в интернет списък на затворените съоръжения за аквакултура, намиращи се на тяхната територия, като се осигури възможно най-голямо популяризиране на тези съоръжения, за да се повиши отговорността както на операторите, така и на различните заинтересовани страни на местно равнище, по отношение на правилното управление на аквакултурите.

Брюксел, 17 март 2010 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Mario SEPI